

Františkovo slovo

č.74

Petrův nástupce: Papež není nad církví, nýbrž v jejím nitru

O choulostivém vztahu k majetku

Člověk lásku odměřuje, Bůh miluje bezmezně

O manželské věrnosti

Cvičit na setkání s Kristem

Časy se mění a křesťané mají tyto změny rozlišovat

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Petrův nástupce: Papež není nad církví, nýbrž v jejím nitru

Vatikán. Synodálnost je konstitutivní dimenzí církve, protože napomáhá správnému porozumění hierarchické službě. Církev a synoda jsou synonyma, protože církev neznamená nic jiného než společně kráčet po cestách dějin, Kristu v ústřety. O tom mluvil papež František při dnešní připomínce 50. výročí založení institutu Biskupské synody.

Bl. Pavel VI. ustanovil Biskupskou synodu jako obraz Ekumenického koncilu, který má odrážet jeho ducha a metodu, a sám počítal s tím, že se bude postupem času zdokonalovat. V jeho stopách pokračovali také Jan Pavel II. a Benedikt XVI. „Právě cesta synodálnosti, je cestou, kterou Bůh očekává od církve třetího tisíciletí,“ řekl František:

„To, co po nás Pán žádá, je v jistém smyslu již cele obsaženo ve slově "synoda"; kráčet společně – laici, pastýři, římský biskup. Je to koncept snadno formulovatelný slovy, avšak nesnadno uskutečnitelný v praxi.“

II. vatikánský koncil učí, že Boží lid je posvěcen Duchem svatým, a proto je jeho víra neomylná. Právě na základě tohoto přesvědčení, dodává papež František, byly před synodou o rodině rozeslány dotazníky do místních církví, aby bylo možné vyslechnout alespoň některé rodiny ohledně otázek, jež se jich bezprostředně dotýkají:

„Synodální církev je církev naslouchání, s vědomím, že naslouchat je víc než slyšet. Je to vzájemné naslouchání, z něhož se každý může něčemu naučit. Věřící lid, biskupský sbor, římský biskup: jeden v postoji naslouchání vůči druhému a všichni společně v naslouchání Duchu svatému, "Duchu pravdy (Jan 14,17), abychom poznali, co On „říká církvím“ (Zj 2,7). Biskupská synoda je bodem, v němž se sbíhá tento dynamismus naslouchání, vedený na všech úrovních života církve. Synodální cesta začíná nasloucháním lidu, který "má rovněž účast na Kristově prorockém poslání" (Lumen gentium, 12), podle principu ctěného církvi prvního tisíciletí: "co se všech týká, musí být všemi projednáváno.“

Synodální cesta pokračuje nasloucháním pastýřů, jako strážců, interpretů a svědků víry celé církve, kteří musejí umět pozorně rozlišovat, co jsou pouze módní proudy veřejného mínění, pokračoval papež. A vrchol nasloucháním římského biskupa, který je povolán vyslovit se jako „pastýř a učitel všech křesťanů“ (První vatikánský koncil, *Pastor Aeternus*, cap. IV, Denz. 3074). Synoda tedy jedná vždy *cum Petro et sub Petro*, totiž nejen s Petrem, ale také pod jeho vedením, což není omezením svobody, nýbrž zárukou jednoty, zdůraznil papež. Jak dále vysvětlil, hierarchie v církvi neznamená, že někteří jsou „pozvednutí“ nad ostatní:

„Ježíš ustanovil církev a na její vrchol postavil sbor apoštolů, v němž Petr je "skálou" (srov. Mt 16,18)... Avšak v této církvi, jako v obrácené pyramidě, je vrchol dole, jako báze. Proto se ti, kdo vykonávají autoritu nazývají "služebníci", jelikož podle původního významu tohoto slova, jsou nejmenšími ze všech. [...] Nikdy na to nezapomínejme! Pro Ježíšovi učedníky, včera, dnes a vždycky, je jedinou autoritou autorita služby, jedinou mocí moc kříže.“

Jak papež vysvětlil, správné porozumění hierarchické službě se opírá slova Matoušova evangelia (Mt 20, 25-27), kde Ježíš poukazuje na to, jak vládci národů utlačují své poddané a dodává: „Mezi vámi tomu tak nebude. Ale kdo by chtěl být mezi vámi veliký, ať je vaším služebníkem, a kdo by chtěl být mezi vámi první, ať je vaším otrokem“.

František se pak podrobněji vrátil ke třem úrovním synodality: počínaje institucemi místních církví, jako je kněžská rada, poradní sbor, kapitula či pastorační rada. Dále na úrovni církevních provincií zmínil papež partikulární sněmy a biskupské konference. A konečně na úrovni univerzální církve dostává výraz v biskupské synodě, která propojuje biskupy mezi sebou navzájem i s Petrovým nástupcem.

František s odvoláním na svou exhortaci *Evangelii gaudium* znovu upozornil, že papežovým úkolem není zastupovat episkopáty v rozlišování všech specifických problémů a poukázal na „nezbytnost pokračovat v ozdravné decentralizaci“ (EG, 16). Synodálnost má rovněž dalekosáhlé ekumenické implikace:

„Papež nestojí samotný nad církví, nýbrž v jejím nitru jako pokřtěný mezi pokřtěnými a uvnitř biskupského sboru jako biskup mezi biskupy, povoláný zároveň – jako Nástupce apoštola Petra – vést Římskou církev, která všem církvím předsedá v lásce.“

František se na závěr přihlásil k odkazu sv. Jana Pavla II., který jako první začal hledat novou formu vykonávání tohoto primátu, formu, která by byla otevřenější nové situaci a zároveň nerezignovala na podstatné rysy jeho poslání.

Kázání z Domu sv. Marty

19.10.2015

O choulostivém vztahu k majetku

Vatikán. Ježíš neodsuzuje majetek, nýbrž lpění na majetku, které rozděluje rodiny a rozpoutává války – řekl papež František v homilii při ranní mši v kapli Domu sv. Marty.

„Lpění na majetku je idolatrie“ – připomíná papež evangelním poukazem na to, že „nelze sloužit dvěma pánům. Buď se slouží Bohu nebo majetku. Ježíš není proti majetku jako takovému, ale varuje před vkládáním vlastní jistoty do peněz. To může z náboženství udělat pojišťovací společnost.“ Dnešní evangelium (Lk 12,13-21) však také mluví o „dvou bratřích, kteří se prou o dědictví“.

„Pomysleme na rodiny, které se prou kvůli dědictví, nezdraví se a nenávidí se. Toto je jeden z takových případů, kdy nejdůležitější v rodině není láska dětí, sourozenců a rodičů, nýbrž peníze. To je ničivé. Také války, které dnes vidíme. Ano, je tam nějaký ideál, ale za ním jsou peníze. Peníze obchodníků se zbraněmi, peníze těch, kteří na válce vydělávají. Myslím, že všichni známe alespoň jednu rodinu, která je takto rozdělena. A Ježíš říká jasně: »Dejte si pozor a chraňte se před každou chamtivostí.« Je nebezpečná. Chamtivost nám nabízí jistotu, která není pravá a umožňuje ti, aby ses modlil, chodil do kostela, avšak se spoutaným srdcem, a končí to špatně.“

Ježíš dále vypravuje podobenství o jednom bohatém člověku, „skvělém podnikateli, který měl bohatou úrodu na poli“, pokračoval papež.

„...a místo aby si řekl: »rozdělím se se svými dělníky a zaměstnanci, aby také oni měli trochu více pro svoje rodiny«, uvažoval takto: »Co mám udělat? Vždyť už nemám, kam svou úrodu uložit! Tohle udělám: strhnu své stodoly, vystavím větší«. Stále víc. Žízeň lpění na majetku nikdy nekončí. Máš-li srdce připoutané k bohatství, když jej máš, chceš stále víc. To je bůžek člověka, který lpí na penězích.“

Cesta spásy – pokračoval papež – vede přes blahoslavenství. A prvním blahoslavenstvím je „chudoba v duchu“, tedy nelpění na bohatství. Pokud máme bohatství, má sloužit druhým, být sdíleno a pomáhat lidem. A **znaméním, že jsme neupadli do oné idolatrie, je almužna, kterou dáváme těm, kdo jsou v nouzi, a to nikoli z nadbytku, ale zřeknutím se něčeho, čeho si cením nebo co snad potřebuji.** Toto je dobré znamení. To znamená, že láska k Bohu je větší než lpění na bohatství. Můžeme si tedy položit tři otázky.

„První otázka: Dávám? Druhá: Kolik? A třetí: Jak dávám? Jako Ježíš? Tedy spolu s laskavým pohledem anebo jako někdo, kdo platí daně? Jak dávám? Někdo řekne: »Otče, co tím míníte?«. Když pomáháš člověku, díváš se mu do očí? Dotkneš se jeho ruky? Je to Kristovo tělo, tvůj bratr, tvá sestra. A ty jsi v té chvíli jako Otec, který neponechává bez pokrmu nebeské ptactvo. S jakou láskou dává Otec! Prosme Pána o milost, abychom byli svobodní od

této idolatrie lpění na penězích; o milost hledět na Něho, tolik bohatého láskou, velkodušností a milosrdenstvím; o milost pomáhat druhým dáváním almužny, ale tak, jak to dělá On. Někdo může namítnout: »Ale On se ničeho nezřekl«. Ježíš Kristus, třebaže roven Bohu, ponížil se, sám sebe se zřekl a zmařil se. On se také zapřel.«

Končil papež František ranní kázání v Domě sv. Marty.

20.10.2015

Člověk lásku odměřuje, Bůh miluje bezmezně

Vatikán. Bůh štědře obdarovává lidi milostí. Ti však mají ve zvyku situace odměřovat. Pochopit tuto hojnost božské lásky je rovněž plodem milosti. To jsou hlavní linie kázání papeže Františka při ranní eucharistii v kapli Domu sv. Marty.

Boží láska k člověku je štědrá. Člověku však tato štědrost uniká, protože je příliš zvyklý rozdávat v malých dávkách. Papež František komentoval dnešní čtení z listu Římanům (5,12.15b.17-19.20b-21), kde svatý Pavel mluví o spáse, která Ježíšovým prostřednictvím dalece překonala Adamovo provinění. „Spása – řekl papež – je přátelství mezi Ježíšem a námi.“

*„Jak v tomto případě Bůh obdarovává přátelstvím, spásou, která je celá určena nám? Dává tak, jak říká, že nás obdaruje, když prokážeme dobrý skutek, tedy mírou dobrou, natlačenou, vrchovatou a překypující... To je ta hojnost, která je v tomto čtení zmíněna třikrát. Bůh dává v takové hojnosti, že Pavel závěrem shrnuje: »Kde se rozmnožil hřích, tam se v míře ještě daleko štědřejší ukázala milost«. Rozhojňuje. **Taková je Boží láska: nezná míru. Dává se cele.**“*

Bez míry jako otec, který v evangelním podobenství denně vyhlíží svého syna, zda se už rozhodl k návratu. „Boží srdce – pokračoval papež – není uzavřené, nýbrž ustavičně otevřené. A když přijdeme jako onen syn, obejmeme nás, políbí a vystrojí slavnost.“

„Bůh není malicherný. Nezná malichernost. Dává všechno. Bůh není bez pohnutí. Dívá se, čeká, až se obrátíme. Je Bohem, který vychází hledat každého z nás. Je to pravda? Bůh nás denně hledá, stále nás hledá. Jako to už učinil a jako to již řekl podobenstvím o ztracené ovci či minci: hledá. Vždycky je takový.“

„V nebi – řekl dále papež – se více oslavuje kvůli jedinému hříšníkovi, který se obrátil, než kvůli stovce těch, kteří zůstávají spravedliví. Pochopit Boží lásku je milost. Pochopila ji jedna 84 letá řeholnice v Buenos Aires – vzpomíná František – která ji úsměvem rozdávala pacientům na chodbách nemocnice. Měla dar chápat toto tajemství, tuto překypující hojnost Boží lásky, která většině uniká.“

„Je to pravda. My jsme stále zvyklí odměřovat situace a věci mírami, které máme my. A naše míry jsou malé. Proto bude užitečné prosit Ducha svatého o milost, prosit Ducha svatého o milost, aby nás alespoň trochu přiblížil k pochopení této lásky a abychom měli ochotu nechat se obejmout, políbit touto mírou, která nemá mezí.“

Generální audience

21.10.2015

O manželské věrnosti

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V minulé meditaci jsme uvažovali o důležitých slibech, které rodiče dávají dětem, jakmile jsou v lásce pomýšleny a počaty v lůně.

Můžeme dodat - a stojí za povšimnutí - že celá rodinná realita se zakládá na slibu. Identita rodiny se zakládá na slibu. Lze říci, že rodina žije ze slibu lásky a věrnosti, který si muž a žena vzájemně dávají. Obsahuje závazek přijmout děti a vychovat je, ale uskutečňuje se také péčí o staré rodiče, ochranou a opatrováním nejslabších členů rodiny, vzájemnou pomocí při uskutečňování vlastních vloh a přijetím vlastních omezení. A manželský slib se rozšiřuje ke sdílení radosti a utrpení všech otců, matek a dětí ve velkodušné otevřenosti lidskému soužití a obecnému dobru. Rodina, která se uzavírá v sobě, je jakýmsi protiřečením a umrtvuje slib, který jí dal zrod a umožňuje jí žít. Nikdy nezapomínejme, že identita rodiny je vždycky slib vztahující se na celou rodinu i na celé lidstvo.

V dnešní době se vážnost věrnosti slibu rodinného života zdá velmi oslabena. Na jedné straně proto, že špatně chápané právo hledat za každou cenu a v jakémkoli vztahu vlastní zadostiučinění je povyšováno na neoddiskutovatelný princip svobody. Na druhé straně proto, že vztahové životní svazky a závazky k obecnému dobru jsou svěřovány výlučně donucovací moci zákona. Ve skutečnosti však nikdo nechce být milován pouze kvůli tomu, co má, anebo z povinnosti. **Láska stejně jako přátelství mají svou sílu a svoji krásu právě v tom, že rodí určitý svazek, aniž by odnímalý svobodu.** Láska je svoboda, slib zakládající rodinu je svobodný a to je krásné. Bez svobody není přátelství, bez svobody není láska a bez svobody není manželství.

Svoboda a věrnost si tedy neodporují, ba dokonce se vzájemně podporují jak v mezilidských, tak v sociálních vztazích. Pomysleme na škody, které v civilizaci globální komunikace způsobuje inflace nedodržených slibů v různých oblastech a shovívavost k nedodržení daného slova a přijatých závazků! Ano, drazí bratři a sestry, věrnost je slib závazku, který potvrzuje sám sebe růstem ve svobodné poslušnosti danému slovu. Věrnost je důvěra, která „chce“ být reálně sdílena, a naděje, která „chce“ být pěstována společně. Mluvíme-li o věrnosti, napadá mne, co vyprávějí naši staří, naši prarodiče: „Kdysi stačilo uzavřít dohodu podáním rukou, protože existovala věrnost slibu.“ I tento sociální fakt má totiž původ v rodině, v rukodání muže a ženy vydávajících se na společnou cestu životem. Věrnost slibům je skutečně mistrovské dílo lidství! Hledíme-li na smělost jeho krásy, lekáme se, ale pokud jeho odvážnou houževnatostí pohrdneme, jsme ztraceni. Žádný vztah lásky, žádné přátelství, žádná forma přízně, žádné štěstí obecného dobra nedosáhne výše naší touhy a naší naděje, pokud nenastane tento zázrak duše. Říkám „zázrak“, protože síla a přesvědčivost věrnosti nás navzdory všemu nepřestanou vábit a udivovat. Vážnost daného slova, věrnost slibu nelze koupit a prodat. Nelze jej vynutit silou, ale ani opatrovat bez oběti.

Žádná jiná škola nemůže naučit pravdě lásky, pokud to neučiní rodina. Žádný zákon nemůže uložit krásu a odkaz tohoto pokladu lidské důstojnosti, jestliže jej osobní svazek lásky a plazení nevpisuje do našeho těla.

Bratři a sestry, je nezbytné, aby se věrnosti lásky dostalo znovu společenské vážnosti. Je třeba navrátit společenskou vážnost věrnosti lásky. Je nezbytné vyprostit z podzemí každodenní zázrak milionů mužů a žen obrozujících svoje rodinné základy, z nichž každá společnost žije, aniž by je mohla jakkoli jinak zaručit. Nikoli náhodou je tento princip věrnosti slibu lásky a plazení vepsán do Božího stvoření jako trvalé požehnání, jemuž je svěřen svět.

Pokud svatý Pavel tvrdí, že **v rodinném svazku se tajemně zjevuje rozhodující pravda také o svazku Pána a církve, znamená to, že církev samotná tady nachází požehnání, které je třeba opatrovat a z něhož je vždycky třeba se poučit, dříve než se začne vyučovat a ukáznovat.** Naše věrnost slibu je nicméně svěřena milosti a milosrdenství Boha. Láska k lidské rodině v dobrém i ve zlém je pro církev otázkou cti! Kéž nám Bůh dá dostát výši tohoto slibu.

A modleme se za synodální otce: Pán ať žehná jejich práci, kterou vynakládají tvořivou věrností v důvěře, že Pán - jako první - je svým slibům věrný.

Cvičit na setkání s Kristem

Vatikán. „Křesťan se snaží otevírat srdce Duchu svatému“ – zdůraznil papež František v kázání při ranní eucharistii v kapli Domu sv. Marty. Pro křesťana „je to každodenní zadání a práce,“ řekl dále.

Papež si vzal podnět z listu Římanům (6,19-23), kde svatý Pavel mluví o přechodu »z nevázanosti« do „služeb spravedlnosti“ a „posvěcení“. Apoštol národů – řekl dále František - používá „obraz ze sportovního prostředí“ a zdůrazňuje, že „člověk se cvičením chystá na zápas a vyvíjí velké úsilí. Pokud se však kvůli vítězství v nějakém zápasu vynakládá takováto snaha, co učiníme my, kteří máme mít podíl na velkém vítězství nebes? – ptá se svatý Pavel. Povzbuzuje nás, abychom v tomto úsilí nepolevovali,“ dodal papež.

„Otče, znamená to tedy, že se mi dostane posvěcení úsilím, které vynaložím« – mohl by se někdo zeptat. Nikoli. Úsilí, které vynakládáme, každodenní snaha sloužit Pánu svojí duší, svým srdcem, svým tělem a celým svým životem pouze otevírá bránu Duchu svatému, který přichází a zachraňuje nás! On je darem v Ježíši Kristu! Jinak bychom se podobali fakírům. Ne, nejsme fakíři. Svým úsilím otevíráme bránu.“

„Zadání je to těžké – připustil dále papež – protože naše slabost, dědičný hřích a ďábel nás stále táhnou zpět. Autor listu Židům“ – dodal papež – „nás varuje před tímto pokušením ustoupit, vrátit se a polevit. Vždycky je třeba jít dále, každý den kousek, i když narážíme na velkou těžkost.“

„Před několika měsíci jsem se setkal s jednou ženou, mladou matkou rodiny – krásné rodiny. Matka měla zhoubné nádorové onemocnění. Počínala si však jako by byla zdravá a zářila štěstím. A když mi o tom vyprávěla, řkala: »Otče, celou silou budu proti rakovině bojovat!« Tak jedná křesťan. My, kteří jsme obdrželi tento dar v Ježíši Kristu a přešli jsme z hříchu a špatnosti do života darovaného v Kristu, v Duchu svatém, musíme jednat stejně. Každý den krůček. Každý den kousek.“

Potom zmínil papež některá další pokušení jako například šířit o někom klevěty. V takovém případě je třeba se snažit mlčet. Anebo se nám chce spát, nechce se nám modlit, ale přesto se trochu pomodlíme. **Je třeba začínat drobnostmi,**“ zdůraznil papež.

„Pomáhají nám, abychom odolali, neustoupili, nevrátili se zpět ke špatnostem, ale pokračovali dál vstříc daru, vstříc příslibu Ježíše Krista. A tím bude právě setkání s Ním. Prosme Pána o tuto milost, abychom byli hodní, poctiví v tomto životním tréninku na toto setkání. Vždyť se nám dostalo daru ospravedlnění, daru milosti, daru Ducha svatého v Ježíši Kristu.“

Časy se mění a křesťané mají tyto změny rozlišovat

Vatikán. Časy se mění a také my, křesťané, se ve svobodě a pravdě víry máme neustále měnit, zdůraznil papež František ve svém dnešním ranním kázání. V kapli Domu sv. Marty se zamýšlel nad tím, jak má církev rozlišovat „znamení doby“ a hledat přitom vnuknutí v modlitbě, aniž by se poddávala pohodlné přizpůsobivosti.

Doba dělá to, co musí – mění se. **Křesťané mají dělat to, co žádá Kristus – hodnotit dobu a měnit se s ní, avšak zůstat pevní v pravdě evangelia. Poklidný konformismus není přípustný, protože ve skutečnosti člověka znehybňuje.** Papež František se zamýšlel nad čtením z listu svatého Pavla Římanům (*Řím, 7,18-25a*), kde apoštol důrazně káže o svobodě, která nás vysvobodila z hříchu. A poté přešel k dnešnímu evangeliu (*Lk, 12,54-59*). Ježíš v něm mluví o znameních doby a označuje za pokrytce ty, kteří dokážou poznat její úkazy, avšak nikoli posoudit čas, ve kterém přišel Syn člověka. Bůh nás stvořil svobodné, vyzdvihl Svatý otec, a tato svoboda přichází, když se otevřeme síle Ducha a pomocí rozlišování dobře porozumíme tomu, co se odehrává v našem nitru i vně.

"Máme svobodu posuzovat, co se děje mimo nás. Avšak abychom mohli posuzovat, musíme toto vnější dění nejprve dobře poznat. Jak je možné uskutečnit to, co církev nazývá „poznáváním znamení doby“? Časy se mění a křesťanské moudrosti je vlastní, aby tyto změny rozpoznala, rozpoznala různé doby a jejich znamení. Poznala význam té či oné věci. A dělala to beze strachu, ve svobodě."

Petrův nástupce přiznal, že se nejedná o nic jednoduchého, protože na křesťany doléhá příliš vnějších vlivů, které je dovádějí k pohodlnějšímu řešení.

"Obvykle se do takového pracného rozlišování nepouštíme, protože se přizpůsobíme. Uspokojíme se tím, co „se řeklo, co se ví, co si lidé přečetli“, a jsme v klidu. Kde však je pravda? Jaké poselství mi Pán chce dát tímto znaméním doby? Jestliže chceme porozumět znamení doby, je především nezbytné se ztížit, tiše stát a pozorovat. Potom vše zvažovat v nitru. Uvedu příklad – proč se dnes vede tolik válek? Proč se to stalo? A pak se modlit. Ticho, úvaha, modlitba. Pouze takto můžeme pochopit znamení doby, to, co nám chce Ježíš sdělit."

Poznávat znamení časů není výsadou kulturní elity, připomenul papež. Ježíš nás nevybízí: Pohledte, jak se chovají akademici, učenci a intelektuálové. Ježíš mluví k rolníkům, kteří ve své prostotě umí oddělit pšenici od koukolu.

"Časy se mění a také my, křesťané, se neustále máme měnit. Musíme pevně setrvat ve víře v Ježíše Krista, v pravdě evangelia, avšak naše postoje musí stále být v pohybu v souladu se znaméním časů. Jsme svobodní. Jsme svobodní díky daru svobody, kterým nás Ježíš Kristus obdaroval. Naší prací má být pohled do nitra a rozlišování vlastních pocitů a myšlenek. A také pohled na to, co se děje venku, a rozlišování znamení doby. V tichu, úvaze a modlitbě."